

VAN SCHIJNBAAR ONSCHULDIGE BRAND

Zes dodelijke slachtoffers. Dat is de harde balans van het inferno in het Oxy-gebouw in het hart van Brussel. Tijdens renovatiewerken bereikte een op het eerste gezicht onschuldige brand de liftschaft, waardoor twee liften naar beneden stortten. «Het is verschrikkelijk. Je vertrekt naar het werk en enkele uren later zit je in een nachtmerrie en sterven er mensen.»

Grâce VERELLEN en Carmen SCHELKENS

Iconisch wonen in hartje Brussel: dat belooft het Oxy-project op zijn website. De betonkolos op het De Brouckèreplein – dat vanaf de jaren 70 dienstdeed als Muntcentrum en Bpost-hoofdkwartier – wordt nu al iets langer dan twee jaar volop gerenoveerd tot een multifunctionele ruimte met kantoren, 112 appartementen, een viersterrenhotel met 316 kamers, horeca en een winkelcentrum. Verwachte opening: begin 2027. Het gebouw dankt zijn naam aan de kruisvormige architectuur, kortweg X-vorm. Maar achter de façade van het prestigieuze renovatieproject speelde zich gisteren een drama af.

Liftoekers in lichtertuile

Dat er uiteindelijk zes dodelijke slachtoffers vallen, blijft de hele dag onduidelijk. Net zoals de exacte oorzaak van de brand die hen het leven kost. Aanvankelijk gaat het om een schijnbaar onschuldige brand op de tweede verdieping van het gebouw, die rond 7.30 uur in de ochtend uitbreekt. Het brandalarm gaat af en er is sprake van enkele gewonden, maar alles lijkt relatief snel onder controle.

Een arbeider komt het gebouw buiten met een gesmolten frigobox. «Het is verschrikkelijk», reageert hij kort.

«Het ging erg snel. Ik doe deze job al 36 jaar en heb niets nog nooit meegemaakt»

DIDIER RETSIN, ELEKTRICIËN

Tot een luide knal paniek zaait bij de 250 aanwezige werkmannen. Zij horen een lift naar beneden storten. En dan een tweede. Veroorzaakt door ontsnapte vlammen die de pas geïnstalleerde liftschachten in lichtertuile zetten. In de liften zitten enkele collega's, al weet men op dat moment nog niet hoeveel, en wie in welke lift zit. Arbeidsauditeur van Brussel Brecht Speybroeck, schijnbaar aangeslagen door het inferno, doet een poging voor de camera's van het middagnieuws: «Momenteel kunnen we zes arbeiders die op de werf aan de slag waren niet contacteren, die zijn dus vermist. En spijtig genoeg kan ik u laten weten dat we op een bepaalde locatie op de werf, in een lift, al enkele dodelijke slachtoffers hebben teruggevonden.»

Goedgekeurd of niet?

En dan moet de tweede liftoeker nog onderzocht worden. Het is voor het search-and-rescue-team van de Brusselse brandweer bijzonder moeilijk om de neergestorte

liftoekers te bereiken. Volgens een bron ter plaatse «zien we de lichamen liggen, maar kunnen we niet met zekerheid zeggen om hoeveel mensen het gaat». Arbeidsauditeur Speybroeck geeft nog mee dat men onderzoekt of de liften goedgekeurd waren om personen te vervoeren. Een noodplan, een medisch interventieplan én een psychosociaal plan van het Rode Kruis worden afgehandeld. De omvang van de ramp wordt stilaan duidelijk. De brand is rond 14 uur finaal geblust. De geëvacueerde arbeiders mogen in groepjes van drie onder politiebegeleiding hun spullen op gaan halen. Een arbeider zeult een gesmolten frigobox naar buiten, op weg naar het personeelsrestaurant van het stadskantoor BrUCity, waar de om en bij 250 aanwezige werknemers worden opgevangen. «Het is verschrikkelijk. Je vertrekt naar het werk en enkele uren later zit je in een nachtmerrie en sterven er mensen», reageert hij kort op de brand.

Elektricien Didier Retsin was aan het werk op de eerste verdieping: «Ik rook plots iets toen ik materiaal ging ophalen. Een verbrande geur en rook», getuigt Didier, werknemer voor SPIE, een multitechnische dienstverlener met verschillende werknemers ter plaatse. «Ik lende werknemers moest vertrekken. Het ging erg snel.» Hij vertelt ook hoe hij twee verbrande mensen heeft gezien. «Ik doe dit al 36 jaar en heb niets nog nooit meegemaakt.»

TOT INFERNO DAT 6 ARBEIDERS HET LEVEN KOSTTE

De geëvacueerde arbeiders mochten onder politiebegeleiding de werf betreden om hun spullen op te halen. Foto Reuters

De brandweer kwam snel ter plaatse aan het Oxy-gebouw in Brussel, maar de slachtoffers konden pas na uren worden geborgen. Foto PV

«Ik rook een verbrande geur en riep dat iedereen moest vertrekken»

De brandweer verspreidde zelf beelden van de zeer complexe reddingswerken aan de liftschachten in het gebouw. Foto Brandweer Brussel

Aanvankelijk gaat het om een brand die snel onder controle is. Tot een luide knal paniek zaait bij de 250 werkmannen. Zij horen een lift naar beneden storten. En dan een tweede

«Een lift is eigenlijk heel veilig»

Zes doden in een neergestorte lift. Wat kan er gebeurd zijn in het Oxy-gebouw? «Een lift die naar beneden valt, ik heb dat nog nooit meegemaakt in mijn 25 jaar bij de brandweer van Diest en Leuven. Een lift op zich is heel veilig. Er zit een remsysteem op. Zelfs op een werf moet zo'n lift gekeurd zijn», zegt brandveiligheidsadviseur Tim Rensers. «Als er brand uitbreekt in een gebouw, gaat een lift normaal gezien op aangeven van de brandcentrale naar het gelijkvloers. In het ergste geval valt alles uit en zitten de mensen vast in de lift. Dan moeten ze bevrijd worden door de brandweer. Maar een lift die neerstort? Dat kan normaal gezien niet, door de valbeveiliging.» Of er een probleem is met brandveiligheid op arbeidsplaatsen? «Ik vind eigenlijk van niet. Wij hebben een algemeen reglement op arbeidsbescherming, een koninklijk besluit over brandveiligheid op arbeidsplaatsen, er zijn veiligheidscoördinatoren en preventieadviseurs, er is toezicht. Wat hier is gebeurd, is ongezien.» (PHG)

Een uur later arriveren het labo en het Disaster Victim Identification-team van de federale politie en de Civiele Bescherming. Ze maken zich op voor de berging van «de meerdere dodelijke slachtoffers» onder het toezicht oog van zowel Brusselse burgemeester Philippe Close (PS), als premier Bart De Wever (N-VA) en zelfs koning Filip. De aanwezigheid van de top-politici en onze majesteit doet de aanwezige hulpdiensten deugd. Opnieuw wordt zichtbaar hoe groot deze ramp is. De hoofdaannemer van het Oxy-project, Cordeel Group, laat in de namiddag ook van zich horen: «Uit respect voor de slachtoffers en hun naasten delen we op dit moment geen persoonlijke informatie.»

Arbeidersdrama's

Rond 18 uur is het dan duidelijk. In de eerste liftoeker zijn de zes vermiste arbeiders gevonden en geborgen. De families worden op

de hoogte gebracht en ter plaatse voor identificatie uitgenodigd. Wanneer de renovatiewerken opnieuw zullen hervatten, is nog niet duidelijk. Het Oxy-project vult nu helaas het rijtje aan van andere gitzwarte arbeidersdrama's in het collectieve geheugen. De mijnramp van Marcinelle in 1956, waarbij 262 mijnwerkers van voornamelijk Italiaanse afkomst omkwamen. Van een andere grootteorde, maar toch. Of recenter, op 18 juni 2021, de instorting van

het schoolgebouw 'de Kuub', dat in aanbouw was in de chique nieuwe wijk Nieuw-Zuid in Antwerpen. Twee Portugezen, twee Roemenen en een Moldavische arbeider stierven er niet lang voor de start van het schooljaar. Negen buitenlandse bouwvakkers raakten zwaargewond. We weten op het moment van schrijven nog niets over de identiteit van de slachtoffers van de Oxy-ramp, al kunnen we ervan uitgaan dat de geschiedenis zich vaak pijnlijk herhaalt.